

سەرخۇش ئوقۇشلۇقلار دۇنياسى — 3

دۇنيا بالىلار دەپىياتىدىكى مەشھۇر سەرلەر

دېڭىز سەگىردانى روبىنزون كروزو

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلېكترون ئۇن - سىن نەشرىياتى

سەرخۇش ئوقۇشلۇقلار دۇنياسى — 3

دۇنيا بالىلار ئەدەبىياتىدىكى مەشھۇر ھېكايىلەر

دېڭىز سەرگەردانى روبىنزون كرۇزو

ئاپتورى: دانېل دېفۇ [ئەنگلىيە]
تەرجىمە قىلغۇچى: ئاسىيەم كېرەم

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلېكترون ئۇن - سەن نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

世界儿童文学名著故事:维吾尔文/阿斯艳木·克然木译. —喀什:喀什维吾尔文出版社;乌鲁木齐:新疆电子音像出版社, 2009.1

(“学海乐园”阅读系列;3)

ISBN 978-7-5373-1736-8

I. 世… II. 阿… III. 童话-作品集-世界-维吾尔语
(中国少数民族语言) IV. I18

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2009)第 013897 号

书 名: 鲁宾逊飘流记
作 者: 笛福 [英]
翻 译: 阿斯艳木·克然木
责任编辑: 艾尼瓦·库迪力克
责任校对: 乔尔帕·吐尔逊
出 版: 新疆喀什维吾尔文出版社
新疆电子音像出版社
地 址: 乌鲁木齐市西虹西路 36 号
邮 编: 830000
发 行: 新疆新华书店
印 刷: 新疆八艺印刷厂
开 本: 787mm×1092mm 1/32
印 张: 2.5
版 次: 2009 年 1 月第 1 版
印 次: 2009 年 2 月第 1 次印刷
书号: ISBN978-7-5373-1736-8
定 价: 60.00 元 (全十册)

بۇ كىتاب دەۋر ئەدەبىيات - سەنئەت نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنغان 1997 - يىل 8 - ئاي 1 - نەشرى، 1 - باسمىغا ئاساسەن تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى.

本书根据时代文艺出版社 1997 年 8 月第 1 版、第 1 次印刷版本翻译出版。

كىتاب ئىسمى: دېڭىز سەرگەردانى روبىنزون كرۇزو

ئاپتورى: دانېل دېفۇ [ئەنگلىيە]

تەرجىمە قىلغۇچى: ئاسىيەم كېرەم

مەسئۇل مۇھەررىرى: ئەنۋەر قۇتلۇق

مەسئۇل كوررېكتورى: چولپان تۇرسۇن

نەشرىيات: قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

شىنجاڭ ئېلېكترون ئۇن - سىن نەشرىياتى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى شىخۇاڭ غەربىي يولى 36 - قورۇ

پوچتا نومۇرى: 830000

تارقاقچى: شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسى

زاۋۇت: شىنجاڭ بايى باسما زاۋۇتى

فورماتى: 787×1092 م م، 1/32

باسما تاۋىقى: 2.5

نەشرى: 2009 - يىل 1 - ئاي 1 - نەشرى

بېسىلىشى: 2009 - يىل 2 - ئاي 1 - قېتىم بېسىلىشى

كىتاب نومۇرى: ISBN 978-7-5373-1736-8

باھاسى: 60.00 يۈەن (10 قىسىم)

كىرىش سۆز

«دېڭىز سەرگەردانى روبىنزون كرۇزو» دېڭىزدا يۈرۈش تېمىسىدا يېزىلغان دۇنياۋى مەشھۇر رومان. روماندىكى ھېكايىلەر تەپسىلاتلىرىدا ئەينى چاغدىكى ئەنگلىيە جەمئىيىتىنىڭ رېئاللىقى ۋە كىشىلەرنىڭ چەت ئەللەرگە بېرىپ تەرەققىي قىلىشقا ئىنتىلىشتەك پۇل تېپىش ئىدىيىسى مەلۇم دەرىجىدە ئەكس ئەتتۈرۈلگەن. ئۆسمۈر كىتابخانلار ئەسەردىكى پېرسوناژنىڭ تەنھا، ياردەمسىز قالغان مۇھىتتا قانداق قىلىپ ھەر خىل شەكىللەر بىلەن يۈكسەك ھوشيارلىقتا ئۆزىنى قوغدىغان ۋە ئىشلەپچىقىرىش بىلەن شۇغۇللانغانلىقىغا ئىنسانلار جەمئىيىتىدىن ئىنتايىن يىراق بولغان ئارالغا ماسلىشىش نۇقتىسىدىن مۇئامىلە قىلىشى كېرەك. بۇ روماننى ئوقۇغاندىن كېيىن بالىلارنىڭ جاپالىق، ئوڭۇشسىز مۇھىتتا قىيىنچىلىقنى يېڭىش ئىشەنچى ئاشىدۇ، مۇستەقىل ياشاش ۋە ئۆزىنى قوغداش ئىقتىدارى يۇقىرى كۆتۈرۈلگەن.

رۇلىدۇ، ھەر خىل ئىشلارنى بىر تەرەپ قىلىش ئىرادىسى
كۈچىيدۇ.

ئەسلىي ئەسەر 1719 - يىل 4 - ئايدىن 8 - ئايغىچە
بولغان ئارىلىقتا ئېلان قىلىنغان، كىتاب ئاپتورى ئەنگلىيە-
لىك يازغۇچى دانېل دېفۇ (Daniel Defoe) 1660 - يىلى
تۇغۇلۇپ، 1731 - يىلى ۋاپات بولغان. بۇ تەرجىمە نۇسخىسى-
نىڭ ھەممى ئەسلىي ئەسەرنىڭ 30 دىن بىر قىسمىغا توغرا
كېلىدۇ.

فەن چۈن

1997 - يىل 8 - ئاي

مۇندەرىجە

- 1 دېڭىز سەرگەردانلىقى
- 6 تەكشۈرۈش
- 10 تاقىر ئارالدا
- 16 ئەمگەك قىلىش
- 25 يېڭى ئۆڭكۈر
- 31 ئادەم گۆشى يەيدىغان ئادەملەر
- 36 جۈمە
- 43 ئۈستى ماتروس
- 47 ئەسىرلەرنى قۇتقۇزۇۋېلىش
- 55 چوڭ كېمىگە ھۇجۇم قىلىشقا تەييارلىنىش
- 65 قۇتقۇزۇۋېلىنىش

دېڭىز سەرگەردانلىقى

ئىسىمىم روبىنزون كرۇزو، 1632 - يىلى ئەنگلىيىنىڭ يورك شەھىرىدىكى بەختلىك ئائىلىدە تۇغۇلدۇم. دادام كوندىلىقچا يېپىشىۋالدىغان ئادەم بولۇپ، قانۇن كەسپىدە ئوقۇ-شۇمنى تەلەپ قىلاتتى، لېكىن مەن دېڭىز سەپىرىگە چىقىش-نى ئارزۇ قىلاتتىم.

ئون توققۇز ياشقا كىرگەن يىلى ھولل شەھرىدە، دادىسىنىڭ كېمىسىگە چۈشۈپ لوندونغا بارماقچى بولۇۋاتقان بىر دوستۇم بىلەن ئۇچرىشىپ قېلىپ، ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ئوغرىلىقچە لوندونغا باردىم. لوندوندىكى تۇغقانلاردىن پۇل قەرز ئېلىپ، بەزى ماللارنى سېتىۋېلىپ، كېمىگە چۈشۈپ گۋىننىيىگە سودا قىلغىلى باردىم. نەتىجىدە نۇرغۇن پۇل تاپتىم. دېڭىز سەپىرىم ناھايىتى ئوڭۇشلۇق بولغاچقا، ئاشۇ كېمىگە چۈشۈپ داۋاملىق سەپەر قىلدىم.

لېكىن بۇ قېتىمقى دېڭىز سەپىرىدە ئىنتايىن زور بەختسىزلىككە ئۇچرىدىم: كېيىنكى مەۋر^① دېڭىز قاراقچىلىرى بۇلاپ كەتتى، دېڭىز قاراقچىسىنىڭ ئۆيىدە ئىككى يىل ئىشلىدىم. كېيىن بىر قېپىقنى ھەيدەپ قېچىپ چىقىپ، برازىلىيىگە بارىدىغان بىر كېمە تەرىپىدىن قۇتقۇزۇۋېلىنىپ برازىلىيىگە باردىم.

برازىلىيىدە تۆت يىل تۇردۇم، بۇ جەرياندا جاپا تارتىپ شېكەر قومۇشى ئۆستۈرۈپ، ئازراق پۇل يىغدىم. شېكەر قومۇشى ئۆستۈرىدىغان بىرنەچچە يىل بىر كۈنى يېنىمغا كېلىپ بىرلىشىپ كېمە سېتىۋالىدىغانلىقىنى، مېنىڭمۇ مال بېسىپ گۈننىيىگە بېرىپ سودا قىلىشىمنى ئۈمىد قىلىدىغانلىقىنى ئېيتتى. دېڭىز سەپىرىگە بولغان قىزىقىش بىلەن ئۇلارغا ماقۇل بولدۇم. شۇنىڭ بىلەن 1659 - يىلى 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنى كېمىگە چۈشۈپ سەپەرگە ئاتلاندىم.

كېمىمىزگە ئالتە دانە زەمبىرەك ئورنىتىلغان، كېمىدە كېمىدار، ئۇنىڭ كىچىك خىزمەتچىسى ۋە مەندىن باشقا جەمئىي 14 ئادەم بار ئىدى. بىز ئافرىقىنىڭ دېڭىز قىرغىقىنى بويلاپ ماڭدۇق. 12 كۈن ماڭغاندىن كېيىن توساتتىن

① مەۋر — شىمالىي ئافرىقىدىكى ئەرەبلەر.

قاتتىق بوران چىقىپ كەتتى، بوران شۇ قەدەر دەھشەتلىك بولدىكى، كېمە ئېگىز - پەس تەۋرەپ تۇراتتى. يەنە ئۇدا 12 كۈن ماڭدۇق. ھەمراھلىرىمىزدىن بىرى كېسەل بولۇپ ئۆلدى، ئىككىسىنى دولقۇن ئېلىپ كەتتى. ئىككىنچى قېتىم بوران چىققاندا، بوران بىزنى ئىنسانىيەتنىڭ سودا-يولىدىن ئىنتايىن يىراق بولغان يەرگە ئاپىرىپ تاشلىغانىدى. شىددەتلىك دولقۇن كۆتۈرۈلۈۋاتقان دېڭىزدا كېمىمىز بوراننىڭ ئۇرۇشى بىلەن قىلچە نىشانىسىز كېتىپ باراتتى، بىر كۈنى ئەتىگەنلىكى تۇيۇقسىز كېمىدىكىلەردىن بىرى «قۇرۇقلۇق!» دەپ ۋارقىردى، دەل شۇ چاغدا كېمىمىز قۇمغا پېتىپ قالغانىدى.

دولقۇن يەنىلا شىددەتلىك بولۇپ، پالوبىغا تۇرۇلۇپ كېلىۋاتتى. كېمىنىڭ پاچاقلىنىپ كېتىشىدىن ئەنسىرەپ، كېمىدىكى قېيىقنى دېڭىزغا چۈشۈرۈپ ھەممىمىز قېيىققا چۈشۈۋالدۇق. قېيىق دولقۇن ئىچىدە كېتىپ باراتتى.

بىر چاقىرىمدەك ئىلگىرىلىگەنمىزدە، تاغدەك بىر دولقۇن كەينىمىزدىن تۇيۇقسىز كېلىپ ئۇرۇلۇپ قېيىقنىمىزنى دۈم كۆمۈرۈۋەتتى. ھەممىمىز دېڭىزغا تۆكۈلۈپ دولقۇننىڭ قارىغىغا كىرىپ كەتتۇق.

دېڭىز سەرگەردانى روبىنزون كرۇزو

مەن سۇغا چۆكۈپ كەتتىم، كۈچلۈك دولقۇن مېنى ئې-
قىتىپ قىرغاققا ئۇراتتى، ئارقىدىن يەنە دېڭىزغا ئېلىپ
كېرىپ كېتەتتى. مۇشۇنداق نەچچە قېتىم ئۆتكەندىن كېيىن
قىياغا مەھكەم يېپىشىۋېلىپ، ئاخىر خەتەردىن قۇتۇلدۇم.
مەن تەسلىكتە قىرغاققا چىقىپ ئوتلاقتا ئولتۇردۇم. لېكىن
بىرمۇ ھەمراھىمنى كۆرەلمىدىم، ئۇلار سۇدا تۇنجۇقۇپ ئۆل-
گەنىدى.

ئۈستىۋېشىم ھۆل، قورسىقىم ئېچىپ كەتكەنىدى.
ئازراق تاتلىق سۇمۇ يوق، قۇرۇقلۇق قاقاس دالا ئىدى، مەندە
ئوۋ ئوۋلاپ جان باققۇدەك ياكى يىرتقۇچىلاردىن قوغدانغۇدەك
قورال يوق ئىدى. مۇشۇلارنى ئويلىغىنىمدا خۇددى ساراڭ
بولۇپ قالىدىغاندەك ئىنتايىن ئازابلاندىم.

قاراڭغۇ چۈشۈشكە باشلىدى، يىرتقۇچىلارنىڭ كېلىپ
مېنى يەۋېتىشىدىن ئەنسىرەپ، بىر تۈپ دەرەخنىڭ تۈۋىگە
كېلىپ ئۈستىگە چىقتىم. چىڭ ئاچىغا جايلىشىۋالدىم ھەم
ئۆزۈمنى قوغداش مەقسىتىدە دەرەخ شېخىدىن توقماق ياسى-
ۋالدىم. ئاندىن ئولتۇرۇپ ئۇخلىماقچى بولدۇم، بەك ھېرىپ
كەتكەنلىكتىن ئولتۇرۇپلا قاتتىق ئۇخلاپ كېتىپتىمەن.

تەكشۈرۈش

ئويغانسام تاڭ ئېتىپ كېتىپتۇ، ھاۋا ئېچىلىپ شامال-
مۇ بېسىلغانىدى، دېڭىزمۇ تۈنۈگۈنكىدەك دولقۇنلۇق ئەمەس.
بىراق مېنى ھەممىدىن بەك ھەيران قالدۇرغىنى شۇ بولدى-
كى، ھېلىقى قۇمغا پېتىپ قالغان كېمە دېڭىز تاشقىنى نەتە-
جىسىدە ئورنىدىن قوزغىلىپ، ھېلىقى مەن يامشىپ
چىققان قىيانىڭ قېشىغىلا كېلىپ قاپتۇ، ئۆرۈلۈپ كەتمەپ-
تۇ. بۇنىڭدىن ئىنتايىن خۇش بولدۇم. كېمىگە بېرىپ ئۆزۈم-
گە كېرەكلىك نەرسىلەرنى ئەكىلىۋېلىشنى ئويلىدىم.

كېمىنىڭ يېنىغا بېرىپ، بىر تال ئارغامچىغا ئېسىد-
لىپ كېمە بېشىدىكى پالوبىغا چىقىۋالدىم. كابۇتىغا كىرىپ،
كېمىدىكى يېمەكلىكلەرنىڭ قۇرۇق بولۇپ، تەمى بۇزۇلمىغان-
لىقىنى بىلدىم. يانچۇقۇمغا لەق پېچىنە قاقىلاپ، قورسىقىم-
نى توقلىغاچ كېمىدىكى يەلكەن خادىسى، تاختاي ۋە ماچتا يا-

غاچلىرىنى چىقىرىپ، ئارغامچا بىلەن تېڭىپ سال قىلىپ
سۇغا تاشلىدىم.

سالغا تاختاي يېيىتتىم. ئاندىن بولكا، گۈرۈچ، قۇرۇ-
تۇلغان قوي گۆشى قاتارلىق نەرسىلەرنى بىر ساندۇققا قاچى-
لىدىم. بۇنىڭدىن باشقا، ياغاچچىلىق سايمانلىرى سېلىنغان
بىر ساندۇقنى تېپىۋالدىم، چوڭ كابۇتىدىن ئىككى مىلتىق،
ئىككى تاپانچا، نەچچە خالتا ئوق دورىسى، بىر خالتا ئوق ھەم
دات بېسىپ كەتكەن ئىككى قىلىچ تېپىۋالدىم. يەنە بىر كابۇ-
تىدىن ھېچ نەرسە بولماي ئوبدان تۇرغان ئىككى تۈڭ مىلتىق
دورىسى تاپتىم. بۇ نەرسىلەرنى سالغا بېسىپ، پالاقنى تۇتۇپ،
سالنى قىرغاققا ھەيدىدىم.

نۇرغۇن كۈچ سەرپ قىلىپ سالنى بىر قولتۇققا
ھەيدەپ باردىم. ئاندىن ئېلىپ كەلگەن نەرسىلەرنى قىرغاققا
يۆتكىۋالدىم.

شۇنىڭ بىلەن بۇ قاقاسلىقنى تەكشۈرۈشنى باشلىدىم:
نەرسىلىرىمنى يوشۇرۇپ قويۇش ئۈچۈن بىخەتەر بىر ئورۇن-
نى تېپىشىم كېرەك ئىدى. بۇ چاغدا مەندىن بىر چاقىرىم
كەلمەيدىغان يەردە ئىنتايىن تىك ھەم ئېگىز تاغ كۆرۈندى.
ئۇ باشقا بىر نەچچە تاغلارنىڭ ھەممىسىدىن ئېگىز ئىدى.

مەن بىر ئوۋ مىلتىقى، بىر تاپانچا ۋە بىر خالتا مىلتىق دو-
رىسىنى ئېلىپ شۇ تاغنىڭ ئۈستىگە قاراپ ماڭدىم.
نۇرغۇن كۈچ سەرپ قىلىپ، مىڭبىر جاپالار بىلەن
ئاخىر تاغنىڭ ئۈستىگە چىقتىم. بېشىمنى كۆتۈرۈپ ئەتراپقا
نەزەر تاشلاپ قاتتىق ئۈمىدسىزلەندىم: مەن يالغۇز ئارالغا
چىقىپ قاپتىمەن. يىراقتا تاغلار ۋە غەرب تەرەپتىكى كىچىك-
رەك ئىككى ئارالدىن باشقا ھېچ نەرسە كۆرۈنمەيتتى، ئەتراپ
كۆپكۆك دېڭىز ئىدى.

تاقىر ئارالدا

يەنە بىلىدىمكى، مەن تۇرۇۋاتقان بۇ جاي تاقىر ئارال بولۇپ، ھايۋانلاردىن باشقا ئادىمىزات يوق ئىدى. قايتىپ كېلىۋېتىپ ئورمانلىقتا دەرەخ ئۈستىگە قونۇپ تۇرغان بىر قۇشنى ئېتىۋالدىم. لېكىن ئېتىۋالغىنىم سېسىغان گۆشنى يەيدىغان قۇش بولغاچقا، ئۇنىڭ گۆشىنى يېگىلى بولمىدى. سالنىڭ يېنىغا كېلىپ نەرسىلەرنى قىرغاققا يۆتكەپ چىقتىم. كېچىسى يىرتقۇچىلارنىڭ ھۇجۇم قىلىشىدىن قورقۇپ، كېمىدىن ئېلىپ كەلگەن ساندۇق ۋە تاختايلارنى ئەتراپقا تىزىپ چەللە ياساپ، شۇ چەللىگە كىرىپ كېچىنى ئۆتكۈزدۈم.

ئەتىسى ئەتىگەندە ھېلىقى بۇزۇلغان كېمىگە بېرىپ، سال ياساپ سالغا نۇرغۇن مىخ، ۋېنتا، نەچچە پالتا ۋە بىر قۇم چاقنى قاچىلىدىم. زەمبىرەكچىلەرنىڭ نەرسىلىرى ئىچىدىن